

CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

NAUCZYCIELSKA EDUKACJA

BIULETYN CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

2010 - NR 6/59

Płomienna róża – zdjęcie wyróżnione na portalu interia.pl (fot. [www:interia.pl](http://www.interia.pl))

Szkoła musi się gruntownie zmienić, a te działania, które są w tej chwili podejmowane, nie są reformą. Nie można ignorować faktu, że dzieci teraz znacznie więcej wiedzą – tyle, że jest to inna wiedza niż nasza, gdy mieliśmy tyle samo lat (...).

(prof. Łukasz Turski 2010)

x. TURSKI Ł., *Edukacji potrzebny jest plan Balcerowicza. O durszlaku i elastycznej sieci w edukacji - rozmowa z profesorem Łukaszem Turskim. Rozmawiała Anna Rękawek. „Dyrektor Szkoły” 2010 nr 3, s. 5-7.*

ISSN – 1642-34-53

W NUMERZE

SPIS TREŚCI

- Narada dyrektorów szkół i placówek oraz przedstawicieli organów prowadzących inaugurująca rok (...) ...	3
- Szkoły powinny pomagać w rozwijaniu talentów	3
- O nauczycielach z pasją i problemach szkolnej edukacji. Rozmowa z Krzysztofem Leśniewskim - nauczycielem muzyki i wychowania fizycznego Gimnazjum w Wierchowiu	4
- Tematy kursów grantowych CEN 2010	9
- Planowane badania oświatowe w roku szkolnym 2010/2011	10
- Jaki nadzór? Wywiad, który warto przeczytać!	11
- Terminy szkolnych sprawdzianów i egzaminów w 2011 roku	11
- Oferta dla nauczycieli województwa zachodniopomorskiego: Jak w szkole kształcić dobrego obywatela? Konkurs na rok szkolny 2010/2011	12
- Koszalińska „siódemka” jest szkołą zarządzającą wiedzą	13
- Julian P. SAWIŃSKI, Jakie są kryteria nauczycielskiej kreatywności?	14
- Taka jest moc techniki. Wywiad, który warto przeczytać!	15
- Ferdynand FROISSART, Komu jest potrzebny „Elementarz patriotyzmu”?	16
- Ekologiczny Projekt Edukacyjny – dla Klubów Młodego Ekologa	18
- IX edycja „Konkursu na Najlepszego Ekołowcę – Inwazja”	19
- Marta KĘDZIERSKA, Praca kół przyrodniczych w Szkole Podstawowej w Kaliszu Pomorskim	20
- Małgorzata PLACEK, Wycieczka do Muzeum Wody w Koszalinie	21
- Iwona PACOCHA, Moja filozofia nauczania przyrody	23
- Grażyna KOZŁOWSKA, Scenariusz przedsięwzięcia „Klub małego aktora”	25
- Artykuł, który warto przeczytać! Piotr SKURA, Wybór jest, ale na papierze. „GN” 2010 nr 25	28
- Red., Jakie są najpopularniejsze nazwiska w Polsce?	28
- Barbara SAŁACKA, Poznanie świata za pomocą zmysłów - percepcja wzrokowa	29
- Bałtycki Teatr Dramatyczny w Koszalinie zaczyna nowy sezon	32
--> Rozwiązanie logogryfu – zadania	32

„Nauczycielska Edukacja” - Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

Wydawca: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie,

ul. Ruszczyca 16, fax. 34-767-15, tel. 34-767-10; **Redakcja - 34-767-26**. Internet: www.cen.edu.pl Poczta e-mail: jps51@tlen.pl

Redakcja: Julian Piotr Sawiński (redaktor naczelny), Adam Paczkowski, Marek Wardecki - zdjęcia, skład komputerowy - JPS

Współpraca: nauczyciele konsultanci i doradcy metodyczni CEN

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania, skracania nadesłanych tekstów i zmiany ich tytułów oraz zaprasza do współpracy.

Narada dyrektorów szkół i placówek oraz przedstawicieli organów prowadzących inaugurująca rok szkolny 2010/2011

27 sierpnia 2010 r. w Szczecinie i Koszalinie odbyły się narady dyrektorów szkół i placówek województwa zachodniopomorskiego inaugurujące rok szkolny 2010/2011. Gośćmi byli także przedstawiciele organów prowadzących, w tym wiceprezydent Miasta Szczecin – Elżbieta Masojć, a także przedstawiciele związków zawodowych. Spotkanie w Szczecinie otworzył zachodniopomorski kurator oświaty – Artur Gałęski i przekazał informacje ze spotkania z Minister Edukacji Narodowej - Katarzyną Hall na temat polityki oświatowej państwa w nowym roku. W Koszalinie naradę otworzył wicekurator – Krzysztof Rembowski.

W dalszej części spotkania zostały przedstawione ogólne wnioski z pełnionego przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie nadzoru pedagogicznego. Dyrektorzy WNP i Delegatury w Koszalinie przedstawili ramowy plan nadzoru pedagogicznego, w tym tematy planowanych kontroli, monitoringu i konferencji.

Ciekawe oferty szkoleń zaprezentowali przedstawiciele placówek doskonalenia nauczycieli: dyrektor ZCDN w Szczecinie – Urszula Pańka oraz dyrektor CEN w Koszalinie – Stefan Turowski. Częścią dość nietypową w Szczecinie była prezentacja multimedialna i wystąpienie Sebastiana Woźniaka – lekarza – na temat tzw. „dopalaczy”. Ten punkt wzbudził zainteresowanie i wywołał żywą reakcję niektórych odbiorców. Akcję „Zdążyć przed powodzią” promował Jan Zapłatyński z Biura Spraw Obronnych Urzędu Marszałkowskiego. Ważne propozycje projektów wspierających dzieci w sytuacjach kryzysowych przedstawiła Iwona Pietrzykowska ze Stowarzyszenia SOS dla Rodziny (1).

1. [www.Kuratorium Oświaty w Szczecinie](http://www.KuratoriumOswiaty.w Szczecinie)

Szkoły powinny pomagać w rozwijaniu talentów

W specjalnym liście do uczniów, nauczycieli i rodziców na rozpoczęcie roku szkolnego 2010/2011, Katarzyna Hall - minister edukacji, podkreśliła, że: „Misją szkoły powinno być pomaganie wszystkim młodym ludziom w rozwijaniu ich talentów, możliwości i zainteresowań (...)” (2).

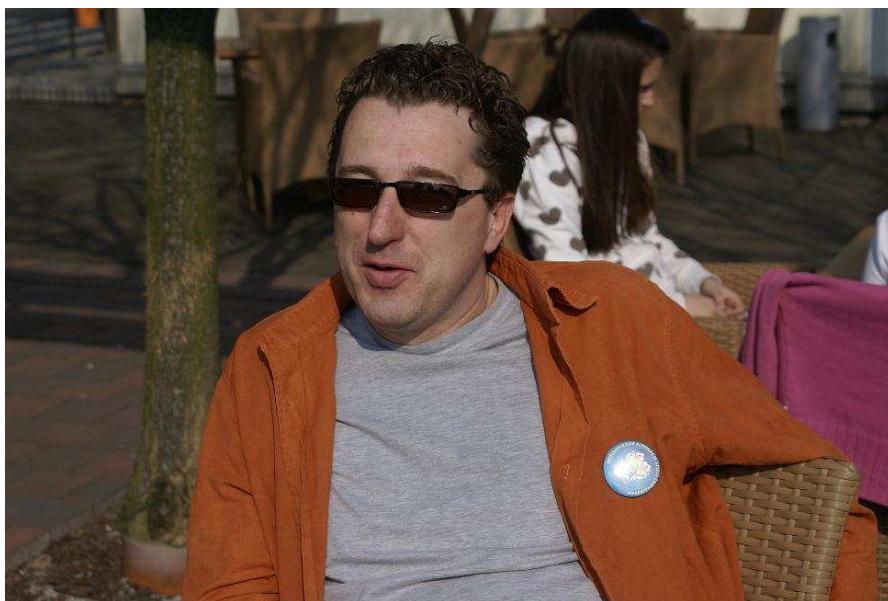
Minister edukacji Katarzyna Hall na inauguracji nowego roku szkolnego 2010/2011 (fot. Łukasz Ostalski – www.interia.pl)

W swym ww. liście minister edukacji wyraziła także życzenie, aby rozpoczynający się rok szkolny był dla każdego ucznia pełen pozytywnych doświadczeń związanych ze zdobywaniem nowych umiejętności i rozwojem własnych zainteresowań, **aby szkoły nastawiły się na odkrywanie uczniowskich talentów i ich promowanie**, na bardziej indywidualne podejście do potrzeb uczniów. Przypomniała, że każdy uczeń jest inny, posiada zróżnicowane umiejętności i predyspozycje. Podkreśliła, że liczy na to, iż nauczyciele czynnie włączą się w poszukiwanie uzdolnień u swoich uczniów oraz, że odkrywanie talentów jest łatwiejsze w szkołach przyjaznych uczniom.

2. Hall: *Szkoły powinny pomagać w rozwijaniu talentów.* www.interia.pl

O NAUCZYCIELACH Z PASJĄ I PROBLEMACH SZKOLNEJ EDUKACJI

Rozmowa z Krzysztofem Leśniewskim - nauczycielem muzyki i wychowania fizycznego Gimnazjum w Wierzchowie

Krzysztof Leśniewski – nauczyciel muzyki i wf

1. Panie Krzysztofie, witam! Cieszę się, że zgodził się Pan na chwilę rozmowy o nauczycielach, czyli o nas samych i problemach edukacji. Czy jest Pan zapracowanym człowiekiem?

Witam serdecznie! Pyta Pan, czy jestem człowiekiem zapracowanym? Jestem! Wynika to jednak głównie nie z tego, że mam nadzwyczaj dużą liczbę godzin w szkole, ale z tego, że zarobki nauczycielskie (przynajmniej w naszej części kraju) są małe i żeby utrzymać rodzinę muszę podejmować dodatkowe zajęcia. Dobrze, że one w dużej części łączą się z moimi zainteresowaniami.

2. Jak się Pan czuje, będąc muzykiem, w roli nauczyciela wychowania fizycznego?

Jak czuję się w roli nauczyciela wf? Chociażby z tego powodu, że nauczycielem wf jestem 22 lata na tym stanowisku czuję się pewnie. Biorąc pod uwagę, że całe moje życie związane było ze sportem – trenowałem judo i piłkę ręczną, w którą gram do dziś biorąc wraz ze swoimi kolegami udział w ogólnopolskich turniejach old boy, to póki co mimo przeżytych 46 lat nie ustępuję sprawnością swoim uczniom, jak i wielu dwudziestoparolatkom, z którymi gram sparingi. Jedyne co mi przeszkadza, to ciągle nowe (ponoć najlepsze) koncepcje oświatowe – to plany wynikowe zamiast rozkładów, to podstawy programowe i takie tam im podobne, na których pracownicy ministerstwa znają się najlepiej i bez których ponoć oświata popadłaby w ruinę.

3. Jest Pan nauczycielem, o którym się mówi „Nauczyciel z pasją”. Co znaczy dla Pana takie określenie?

Trudno mi nazwać siebie w ten sposób. Myślę, że raczej do innych należy ta ocena. Jeśli chodzi o wychowanie fizyczne, to raczej trudno przekazać mi jakieś większe pokłady wiedzy i umiejętności. Moim zdaniem szkoła to nie klub sportowy i jej zadaniem jest przygotowanie ucznia do funkcjonowania w możliwie szerokiej gamie dyscyplin sportowych, podnoszenia jego umiejętności, sprawności i swobodne rozwijanie jego cech motorycznych. Uczeń powinien **czerpać przyjemność z lekcji wf** i relaksować się na niej po wysiłku psychicznym na innych lekcjach, ale i także osiąść umiejętności, które niezbędne będą mu w kolejnych etapach na wyższych poziomach nauki.

O NAUCZYCIELACH Z PASJĄ I PROBLEMACH SZKOLNEJ EDUKACJI

Rozmowa z Krzysztofem Leśniewskim - nauczycielem muzyki i wf – cd.

4. Jak konkretnie realizuje Pan swoją pasję do sportu i wychowania fizycznego?

Oczywiście, jeśli szkoła ma wszelkie warunki, aby odbywały się w niej specjalistyczne zajęcia popołudniowe powinno się zdecydowanie prowadzić sekcje, które pozwolą młodzieży rozwijać talenty i osiągać sukcesy zawodnicze. Moja szkoła „lokalowo” w pewnym stopniu spełnia te warunki, jednak zdecydowanie przeważająca liczba uczniów to uczniowie dojeżdżający, dowożeni do szkoły, a więc o zajęciach przed lub po lekcjach praktycznie nie ma mowy, a miejscowych jest tak niewielu (pomijając ich predyspozycje), że nie ma mowy o prowadzeniu sekcji, a w szczególności sportu drużynowego. Więc pełnię swojej pasji sportowej przekazuję społecznie wraz ze swoimi kolegami na treningach piłki ręcznej dla młodzieży w mieście, w którym mieszkam.

Krzysztof Leśniewski z uczennicami gimnazjum (fot. Arch. Gimnazjum w Wierchowiu)

5. Jest Pan muzykiem z wykształcenia i zainteresowań, nauczycielem edukacji muzycznej. Jak to się więc stało, że uczy Pan wychowania fizycznego?

To nie całkiem tak. W moim życiu sport i muzyka grały równorzędne role trenowałem, ale i uczęszczałem do szkoły muzycznej. Brałem udział w zawodach sportowych, ale i w festiwalach muzycznych. I w jednych i drugich osiągałem sukcesy. Kiedy przyszedł czas by podjąć decyzje co studiować przeważały namowy kolegów z klasy i drużyny, których większość wybierała się na Akademię Wychowania Fizycznego. I tak zostałem studentem AWF, a później nauczycielem wf, jednak przez cały czas studiów nie rozstawałem się z muzyką, komponowałem, pisałem teksty i wraz nowymi kolegami osiągałem muzyczne ogólnopolskie sukcesy.

O NAUCZYCIELACH Z PASJĄ I PROBLEMACH SZKOLNEJ EDUKACJI

Rozmowa z Krzysztofem Leśniewskim - nauczycielem muzyki i wf – cd.

6. Jest Pan organizatorem rejonowego festiwalu piosenki w Szczecinku. Tam pokazują się przecież młode talenty. Czy ma Pan szczęście do uczniowskich talentów?

Jako nauczyciel wf w wiejskiej szkole szybko przypomniałem sobie o pasji muzycznej i postanowiłem udowodnić, że właśnie dzieci z małej wiejskiej szkoły mogą wziąć udział w miejskim – rejonowym festiwalu piosenki i wygrać go. Okazało się, że dość szybko osiągnąłem dobry wynik, a po jakimś czasie moje podopieczne (bo były to głównie dziewczęta) zaczęły osiągać sukcesy ogólnopolskie. Więc posypały się zwycięstwa na festiwalach, występy w renomowanych programach telewizyjnych IDOL. Droga do gwiazd, szansa na sukces. W międzyczasie zorganizowałem ogólnopolski festiwal dla wokalistów, który przez dziewięć lat odbywał się w wiejskiej szkole, w której pracowałem (od trzech lat odbywa się Szczecinku), a na który przyjeżdżają do dziś najlepsi młodzi wykonawcy z terenu całego kraju i jako gwiazdy znani wykonawcy scen krajowych. Od kilku lat jestem również pracownikiem SAPIK w Szczecinku, gdzie prowadzę studio wokalne i kontynuuję dzieło, które rozpocząłem w wiejskiej szkole, a że mam szczęście do talentów to nadal sukcesy moich podopiecznych są na najwyższym poziomie.

7. Sporo jest tego, jak widzę, tych sukcesów w działaniach na rzecz lokalnego środowiska. Jak rozpala się zainteresowanie uczniów, czy może nawet ich miłość do muzyki?

Więc nadal dzielę swoje zainteresowania na dwoje pozostając wiernym i sportowi i muzyce. Jednak z racji możliwości, o których wspominałem gdzieś powyżej, ta bigamia korzystniej wypada jednak dla muzyki biorąc pod uwagę tak zwane zaszczyty. Myślę, że te sukcesy muzyczne, czyli to, że dzieci z nikomu nieznannej wsi i w końcu, że ta wieś i istniejąca w niej szkoła stały się rozpoznawalne na terenie całej Polski w pewnym środowisku, jest moim wielkim sukcesem, ale moim największym sukcesem jest to, że **rozpaliłem miłość do muzyki** u wielu młodych osób. Jednak jest to także zasługą osób, które taką pasję potrafiły wcześniej rozpalic we mnie!

K. Leśniewski z uczennicami Gimnazjum w Wierzychowie (fot. Arch. KL))

O NAUCZYCIELACH Z PASJĄ I PROBLEMACH SZKOLNEJ EDUKACJI

Rozmowa z Krzysztofem Leśniewskim - nauczycielem muzyki i wf – cd.

8. Podejmuje Pan różne, aktualne problemy ważne dla szkoły oraz lokalnego środowiska, od uczniów wymaga Pan sporo, a inni mówią, że potrafi Pan zachęcić młodych do sportu. Jak to się robi?

Od lat współpracuję z Urzędem Gminy i Starostwem, instytucjami w naszym mieście powiatowym z instytucjami kulturalnymi na terenie kraju, osobami prywatnymi. Oczywiście w związku z tą działalnością, w miarę możliwości pozyskuję sponsorów dla szkoły. Co do uczniów myślę, że nie jestem nad wyraz wymagający. Zdaję sobie sprawę, że do sportu trzeba mieć wrodzone predyspozycje, w związku z czym staram się oceniać wkład ucznia i jego zaangażowanie w pracę na lekcji i później porównuje to z osiągniętymi efektami. Staram się być uczciwy w ocenach, jednak dość wyrozumiały. Tak, jak napisałem wcześniej, **sport na lekcji ma być przyjemnością** i nie należy do niego zniechęcać, lecz zachęcać, choć są i tacy uczniowie, których nic nie przekona, ale oni przeważnie mają wrodzony brak przekonania do wszystkiego, co wiąże się ze szkołą – dobrze, że są to nieliczne wyjątki.

9. A jeśli tak jest, że Pan sporo wymaga od siebie i uczniów - to, czy dzieci Pana lubią?

Pyta Pan, czy dzieci mnie lubią? Przekonałem się na pewno przez lata, że mi ufają i wiedzą, że **słowo u mnie to rzecz święta**. Przekazują sobie informacje z pokolenia na pokolenie, że Leśniewski dowie się wszystkiego, bo uczniowie mu wierzą i przekażą każdą tajemnicę, więc nie warto nawet próbować kłamstwa. Co do lubienia - przeprowadziłem anonimową ankietę, w której jednym z pytań było: Czy K. Leśniewski jest nauczycielem, którego lubisz - nie lubisz – ewentualnie, czy jest ci obojętny? Na osiemdziesięciu kilku uczniów ani jeden nie napisał, że mnie nie lubi, dla kilku byłem obojętny. W związku z czym, mimo że potrafię czasem być niemiły, oczywiście w uzasadnionych przypadkach mam prawo przypuszczać, że uczniowie mnie jednak w większości lubią.

10. Gratuluję takiego wyniku w tym sondażu! A jak to się robi, skąd czerpie Pan motyw i siłę do działania?

A jak to się robi? Nie mam patentu na to. Jestem po prostu sobą, nie daję się przegonić czasowi, ale też nie zapominam, ile mam lat i kim jestem dla swoich uczniów. Nigdy nie jestem złośliwy. Złośliwość to najgorsza cecha nauczyciela. Nauczyciel złośliwy szczególnie w szkole podstawowej, czy gimnazjum, nie zdobędzie autorytetu. I uczciwość, uczciwość ponad wszystko!

11. W Polsce ministrowie edukacji i polityka oświatowa zmieniają się często. Jak się Pani czuje pod „opieką” tak szybko zmieniających się ministrów edukacji narodowej? Czy polska edukacja, Pana zdaniem, zmierza w dobrym kierunku?

Od pewnego momentu nie staram się nawet zapamiętać jak nazywa się nasz minister. Mam wrażenie, że każdy następujący czuje w sobie głos, że jest tragicznie i tylko on może, a nawet powinien to zmienić i zapisać się złotymi literami w historii jako ten jedyny. Jak do tej pory jest coraz gorzej. **Biurokracja spędza sen z powiek dyrektorów i nauczycieli**, wszystko jest ważniejsze od sedna sprawy, czyli lekcji i uczenia! Małe dzieci noszą przepełnione teczki (uczeń 4. klasy potrafi dźwigać 7 kg) zakompleksieni wizytatorzy szukają w papierach dziury w całym. Co „mądrzejsi” mówią, że szkoła jest przestarzała, a o ile sobie przypominam - to w XX wieku były loty w kosmos i wymyślono komputery i tempo rozwoju było ogromne i nikomu nie przeszkadzała normalna szkoła i choć były ponoć przestarzałe programy i nieświeże koncepcje.

O NAUCZYCIELACH Z PASJĄ I PROBLEMACH SZKOLNEJ EDUKACJI

Rozmowa z Krzysztofem Leśniewskim - nauczycielem muzyki i wf – cd.

12. Panie Krzysztofie – dość powszechnie krytykuje się szkolną biurokrację i „papierowe” ewaluacje, czy jeszcze niedawno badania jakości pracy szkoły. Co Pan o tym myśli?

Dziś wiele szkół jest dobrych, bo posiada porządek w papierach, certyfikaty itp.- prześciga się w nich. Ale nie posiada tego, co jest najważniejsze - dobrej przyjaznej atmosfery pracy dla uczniów, nauczycieli i innych pracowników, a tylko wtedy, gdy te wszystkie grupy będą czuły się komfortowo w swojej szkole będzie ona funkcjonować prawidłowo. Kiedyś miałem przyjemność być uczniem takiej szkoły, było to LO im. Księżnej Elżbiety w Szczecinku. Profesorowie byli raczej wiekowi, ale emanowała z nich klasa, inteligencja, nietuzinkowy humor, wiedza, spokój i **pozytywne nastawienie do ucznia**. Wtedy najważniejsza była nauka, a nie bzdurne statystyki i sprawozdania. Dzień bez szkoły był dla mnie i moich kolegów dniem straconym. Unikaliśmy wszelkich powodów nieobecności i to nie, dlatego że tak uwielbialiśmy się uczyć, ale że ta atmosfera, że nas coś ominie!

13. Czy w dzisiejszej dobie, wieku XXI, można w szkole zrezygnować ze zbierania i uwzględniania opinii uczniów i rodziców oraz samych dyrektorów i nauczycieli o swojej szkole?

Co do zbierania opinii o szkole! Opinie zbierać można, a nawet trzeba. Tyle, że należy umiejętnie wyciągać z nich wnioski. Świat się zmienia i jak widać w prasie i innych mediach wartości ogólnoludzkie jeszcze nie tak dawno uważane za podstawowe jak: uczciwość, prawdomówność, szacunek, wyrozumiałość - ulegają degradacji. Górę bierze egoizm i dbanie za wszelką cenę o swój interes. Tak też jest i w szkole.

Jaki szacunek ma nauczyciel u ucznia, który ledwie cudem skończył szkołę, potem mimo braku wykształcenia wyjechał za granicę i korzystając z różnic w zarobkach i cenach powrócił do szkoły jako dobrze sytuowany rodzic po to, by „objechać” nauczyciela, który wezwał go w sprawie równie mało rozgarniętego, lecz bardziej rozpuszczonego syna. Rodzic traktuje ten fakt jako zemstę na szkole na zasadzie: no teraz to możecie mi skoczyć, ja wam pokażę, a jak ten nauczyciel, czy dyrektor, będzie podskakiwał to napiszę do kuratorium i tak im przetrzepię papiery, że się nie pozbiorają”. To nie jest odosobniony przypadek i często tacy ludzie mający kompleks szkoły wygłaszają opinie o niej, a decydenci - często równie zakompleksieni - wyciągają nieprawdziwe, wręcz głupie wnioski.

14. Panie Krzysztofie, jak – Pana zdaniem - można znacząco ograniczyć lub zlikwidować szkolną biurokrację, na którą skarżą się dyrektorzy i nauczyciele?

W mojej pracy pozaszkolnej z młodymi artystami nie mam narzuconych właściwie żadnych zadań biurokratycznych, baa! Właściwie nie mam tak naprawdę norm godzinowych pracy, a osiągam od lat najwyższe wyniki (oby trwało to wiecznie). Praca, choć w hałasie i czasem mam jej dość, idzie jak widać dobrym torem. Czemu w szkole miałyby być inaczej? **Nauczyciel powinien być troszkę artystą**, a nie znam artysty, który osiągałby efekty zmuszany do czegoś czego nienawidzi, co uwiera go, dusi i nie pozwala skupić się na pracy, co odwraca jego uwagę i burzy koncepcję. Gdyby biurokracja zagościła w sztuce tak, jak w oświacie, kultura na wysokim poziomie zostałaby tylko wspomnieniem. Wszyscy wiemy, że „z niewolnika nie ma pracownika” dotyczy to „papierologii”, ale również płac!

- Bardzo dziękuję za interesującą rozmowę!

Rozmawiał: dr Julian Piotr Sawiński - redaktor naczelny „NE”

TEMATY KURSÓW GRANTOWYCH CEN 2010

Zapraszamy do uczestnictwa w szkoleniach grantowych organizowanych przez naszą placówkę w terminach wrzesień – listopad 2010 r.

Nr zad.	Temat	Liczba grup
5	Kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich, społecznych, prorodzinnych, prozdrowotnych i proekologicznych w toku edukacji szkolnej dzieci i młodzieży	3
8	Organizacja zajęć wychowania fizycznego w formach wynikających z podstawy programowej, innych niż lekcja	1
9	Rozwijanie umiejętności językowych (język obcy nowożytny) uczniów gimnazjum na różnych poziomach zaawansowania	3
10	Prowadzenie diagnozy przedszkolnej	3
12	Stymulowanie aktywności ruchowej dzieci na zajęciach lekcyjnych i świetlicowych w edukacji wczesnoszkolnej	1
15	Technologia informacyjna w nauczaniu biologii i geografii	1
16	Opracowanie i realizacja programu nauczania dostosowanego do indywidualnych potrzeb i możliwości dziecka	4
23	Kształcenie umiejętności rozumowania naukowego i rozwiązywania problemów	3
24	Metody i formy stosowane na zajęciach pozalekcyjnych podnoszące ich atrakcyjność	3 (rady pedagogiczne)
26	Tworzenie szkolnego systemu wsparcia dla uczniów i rodziców w kontekście współczesnych zagrożeń rozwoju emocjonalnego i społecznego dzieci i młodzieży, rozwiązywania problemów szkoła – dom rodzinny, wspierania ucznia z rodziny niewydolnej wychowawczo	3 (rady pedagogiczne)
30	Programy unijne – jak pisać projekty	3

Prosimy o jak najszybszą rekrutację na powyższe formy. Zapisów można dokonać drogą elektroniczną przez panel „Zapisy on-line” na stronie www.cen.edu.pl oraz www.zapisy.cen.edu.pl lub tradycyjnie na kartach zgłoszeń. Liczy się kolejność zgłoszeń. Liczba miejsc ograniczona. Informujemy również, że dostępny jest **informator na rok szkolny 2010/2011** w postaci elektronicznej (plik pdf) pod linkiem **informator** na naszej stronie.

Uczyć się można różnie, a motywować innych, np. dobrym słowem, które można wzmocnić gestami (fot. A. Paczkowski)

PLANOWANE BADANIA OŚWIATOWE W ROKU SZKOLNYM 2010/2011

W roku szkolnym 2010/2011 zaplanowano zbadanie 3 istotnych kwestii edukacyjnych, tj.:

- 1/ **efektów wdrażania treści nowej podstawy programowej,**
- 2/ **skutków funkcjonowania gimnazjów w Polsce,**
- 3/ **sposób rekrutacji niepełnosprawnych uczniów w szkołach.**

Badania krajowe

Jesienią rozpocznie się pierwszy etap badania uczniów rozpoczynających naukę w III klasach szkół podstawowych. Ma ono ocenić stan przed reformą programową oraz obniżeniem wieku szkolnego z 7 do 6. roku życia. Badanie ma rozpoznać uwarunkowania efektywności kształcenia. Znane jest w Polsce pod hasłowym skrótem **SUEK**. Przeprowadzi je specjalny zespół powołany przez Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie. SUEK zajmie się także siecią szkolną i zmianami, jakie w niej zaszły w latach 2002-2010, w tym m.in. przeświadczenia owoce wprowadzenia gimnazjów.

Na badania mogą przygotować się także szkoły ponadgimnazjalne. Już ruszył monitoring rekrutacji **młodzieży niepełnosprawnej** i przewlekłe chorej do publicznych liceów, techników i szkół zawodowych.. Autorzy tego badania chcą się dowiedzieć, czy uczniowie niepełnosprawni i cierpiący na przewlekłe schorzenia mogą swobodnie, zgodnie ze swoimi potrzebami i predyspozycjami, wybierać placówkę kształcenia? Badanie pilotują kuratoria oświaty i dotyczą wypełnienia przez dyrekcję szkoły odpowiedniej ankiety.

Jeszcze w tym roku kalendarzowym inspektorzy GIS – Głównego Inspektoratu Sanitarnego – rozpoczną pierwsze badanie **przygotowania szkół podstawowych do przyjęcia 6-latków**. Odwiedzą co 10 podstawówek w Polsce, zwracając uwagę m.in. na to, czy:

- szkoła ma oddzielne wejście dla 6-latków?
- w salach jest kątek do odpoczynku i zabawy?
- jest osobna dla nich świetlica?
- maluchy mogą w szkole zjeść ciepły posiłek?
- mogą zostawić podręczniki w szkole? (1)

Badania międzynarodowe

W 2011 roku planowane jest Europejskie Badanie Kompetencji Językowych (ESLC) realizowane z inicjatywy Komisji Europejskiej. Obejmie ono ponad 140 gimnazjów i 3000 uczniów z różnych regionów Polski. Badanie będzie anonimowe. Wybrana losowo próba uczniów ostatniej klasy gimnazjum będzie pisała **testy z języka angielskiego i niemieckiego**. Ich celem jest dostarczenie porównywalnych na międzynarodowym poziomie danych dotyczących kompetencji językowych młodzieży i informacji o skuteczności metod oraz form nauczania w poszczególnych krajach.

Także w 2011 roku ma się odbyć międzynarodowe badanie **biegłości czytania (PIRLS)** 10-latków. Jego koordynatorem jest CKE w Warszawie. PIRLS bada czytanie w kontekście doświadczenia literackiego oraz czytanie w celu uzyskania informacji. Po raz pierwszy Polska brała w nim udział 4 lata temu (1).

W tym roku odbędzie się także Międzynarodowe Badanie Wyników Nauczania Matematyki i Nauk Przyrodniczych (TIMSS), realizowane przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Osiągnięć Edukacyjnych. Badanie to, obok PISA, jest uważane za najważniejsze porównawcze badanie edukacyjne, które przygląda się poziomowi wiedzy i rozumieniu uczniów klas IV i VIII (u nas jest to II klasa gimnazjum) w zakresie matematyki i nauk przyrodniczych. Do udziału w nich zostaną wylosowane całe klasy. Nauczyciele matematyki i przedmiotów przyrodniczych tych klas będą proszeni o wypełnienie odrębnej ankiety (1).

1.mk, *Oświata do zbadania*. „Głos Nauczycielski” 2010 nr 33, s. 11.

JAKI NADZÓR? Wywiad, który warto przeczytać!

W czasopiśmie dla oświatowej kadry kierowniczej pn. „Doradca Dyrektora Szkoły” (2010/2), dość niedawno ukazał się interesujący **wywiad z Izabelą Suckiel**, konsultantem CEN, o nowych procedurach nadzoru pedagogicznego realizowanych od roku w szkołach. W rozmowie podjęto m.in. problemy:

1. Jakie zagadnienia były szczególnie trudne do wykonania w zakresie ewaluacji wewnętrznej?

Ewaluacja jako taka nie jest w systemie oświaty rzeczą nową, gdyż funkcjonowała już w 2004 roku w ramach obowiązującego rozporządzenia o nadzorze, które wprowadziło mierzenie jakości. W związku z tym wiele szkół ewaluację prowadziło. Natomiast teraz ewaluacja stała się formą nadzoru pedagogicznego i to pociągnęło za sobą całą kampanię informacyjną MEN z systemem szkoleń dla wizytatorów i dyrektorów. W związku z tym zaczęły pojawiać się pytania, czy chodzi o inną ewaluację, niż tę, o której się mówiło i prowadziło od lat? Pomimo że ten proces nie jest nowy, to wielu dyrektorów i nauczycieli przymierzało się do niego w pewnym sensie od nowa. Problemem było to, aby właściwie dobrać zakres, temat i narzędzia ewaluacji oraz aby przygotować do tego wszystkiego nauczycieli.

2. Czy zaangażowanie nauczycieli w proces ewaluacyjny, chociażby poprzez pracę zespołu do spraw ewaluacji, stanowiło dużą nowość?

Generalnie, od kilku już lat jest nacisk na to, aby większość zadań realizowano w zespołach nauczycielskich. Założenie było takie, aby jak największa liczba nauczycieli była w ewaluację zaangażowana. Nauczyciele powinni mieć świadomość, po co jest ewaluacja i dlaczego ją realizują? (Red.).

Terminy szkolnych sprawdzianów i egzaminów w 2011 roku

Na stronie internetowej CKE (x) opublikowano komunikat w sprawie ustalenia terminów sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w 2011 r. Najważniejsze terminy to:

Sprawdzian:

a) termin podstawowy - 5 kwietnia 2011 r. (wtorek), godz. 9.00, b) termin dodatkowy - 7 czerwca 2011 r. (wtorek), godz. 9.00;

Egzamin gimnazjalny:

a) część humanistyczna - 12 kwietnia (wtorek), godz. 9.00, b) część matematyczno-przyrodnicza - 13 kwietnia (środa), godz. 9.00; c) język obcy nowożytny - 14 kwietnia (czwartek), godz. 9.00;

Egzamin maturalny:

a) język polski - 4 maja (środa), godz. 9.00, b) matematyka - 5 maja (czwartek), godz. 9.00, c) język angielski - 6 maja (piątek), godz. 9.00;

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe:

1. Etap pisemny - 18 stycznia (wtorek) godz. 12.00 - dla absolwentów wszystkich typów szkół prowadzących kształcenie zawodowe;

2. Etap praktyczny

- od 19 do 21 stycznia - dla absolwentów techników, techników uzupełniających i szkół policealnych kształcących w tych samych zawodach, w których kształcą technika

- od 25 stycznia do 11 lutego - dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych kształcących w tych samych zawodach, w których kształcą zasadnicze szkoły zawodowe.

Przekazanie przez okręgową komisję egzaminacyjną dyplomów do szkół - 28 lutego. Dla absolwentów wszystkich typów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, którzy uzyskali świadectwo ukończenia szkoły w kwietniu lub czerwcu 2011 roku:

1. Etap pisemny - 20 czerwca (poniedziałek) godz. 12.00 - dla absolwentów wszystkich typów szkół prowadzących kształcenie zawodowe

2. Etap praktyczny: od 21 do 22 i od 28 do 29 czerwca - dla absolwentów techników, techników uzupełniających i szkół policealnych kształcących w tych samych zawodach, w których kształcą technika; oraz: od 28 czerwca do 12 sierpnia - dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i policealnych kształcących w tych samych zawodach, w których kształcą zasadnicze szkoły zawodowe (1).

1. Źródło: CKE, 20.08.2010; „Dyrektor Szkoły” – aktualności z 23.08.2010

OFERTA DLA NAUCZYCIELI WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO - JAK W SZKOLE KSZTAŁCIĆ DOBREGO OBYWATELA?

- konkurs na rok szkolny 2010/2011

Dość powszechnie wiadomo, że miłość do ojczyzny, emocjonalna więź i szacunek dla narodowych wartości, praca dla kraju itp., najlepiej ujawniają się w działaniach obywatelskich. Są one ważne w szkole XXI wieku. Warto jednak się zastanowić, jakiego obywatela kształci polska szkoła XXI wieku? O jakiego obywatela nam chodzi? Czy aktywny udział w życiu publicznym jest potrzebny współczesnemu człowiekowi? Czy jest ważny dla uczniów? Czy można nauczyć się obywatelskiego myślenia? A może ono przychodzi z wiekiem i własnym doświadczeniem? Na czym polega współczesna edukacja obywatelska? Jak dziś uczyć obywatelskich postaw?

Jak więc powinna wyglądać edukacja obywatelska w XXI wieku i jak obecnie ona wygląda w szkole? Warto się nią zainteresować i przedstawić innym swoje pomysły i efekty szkolnych działań. Zachęcamy nauczycieli do dzielenia się swoim dorobkiem i doświadczeniem w rozwijaniu postaw obywatelskich uczniów? Zapraszamy do udziału w konkursie!

Cele konkursu

1. Zachęcenie nauczycieli do poszukiwania nowych strategii edukacji obywatelskiej i pogłębiania wiedzy o Polsce i współczesnym świecie.
2. Pogłębienie rozumienia możliwości budzenia i rozwijania obywatelskich postaw uczniów oraz zaprezentowanie ciekawych pomysłów nauczycieli i szkół.
3. Inspirowanie i mobilizowanie do stosowania w praktyce dobrych zasad wychowania obywatelskiego.

Prezydent B. Komorowski na uroczystości 30-lecia Solidarności w Szczecinie (fot. www.interia.pl)

Adresaci - nauczyciele i wychowawcy różnych szkół oraz placówek oświatowych województwa zachodniopomorskiego. **Termin** - Prace pisemne wraz z płytką CD lub dyskietką, można nadsyłać **do końca marca 2011** roku do CEN, ul. Ruszczyca 16, 75-654 Koszalin, lub na e-pocztę redakcji „Nauczycielskiej Edukacji” – jpss51@tlen.pl.

Nagrody – Ciekawsze fragmenty prac zostaną opublikowane w „Nauczycielskiej Edukacji” lub wydane w całości drukiem w „Wydawnictwie CEN” w postaci broszury. Przewiduje się również nagrody książkowe i albumowe. Zapraszamy do udziału! (JPS)

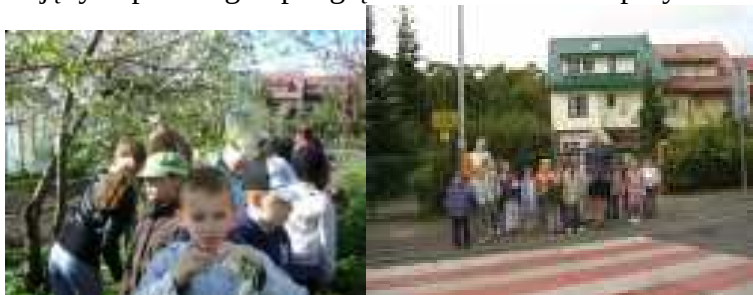
KOSZALIŃSKA „SIÓDEMKA” JEST SZKOŁĄ ZARZĄDZAJĄCĄ WIEDZĄ

W czerwcu Szkoła Podstawowa nr 7 w Koszalinie uroczystie zakończyła realizację projektu „Szkoła zarządzająca wiedzą”. Dołączyła do grona szkół, które szczerzą się tym prestiżowym tytułem. Od 2003 r. posiada też tytuł „Szkoła z klasą”. Projekt składa się z 5 modułów: planowanie własnego uczenia się, samodzielne zdobywanie wiedzy, twórcze myślenie, prezentacja wiedzy oraz dokonywanie samooceny. Obejmuje 5 bardzo ważnych kompetencji potrzebnych człowiekowi epoki cyfrowej.

Na lekcji z doświadczeniami – to jest ciekawe (fot. Arch. SP-7)

Na zakończenie projektu zorganizowano „Festiwal nauki”, na którym uczniowie wyższych klas zorganizowali stoiska przedmiotowe. Prasa pisała, że uczniowie: „Tropili m.in. matkę w zadaniach z życia wziętych, rozgryzali pigułki języka polskiego i podglądali doświadczenia przyrodnicze” (1).

Na wycieczce do sadu; Bezpieczna szkoła – poznawanie zasad ruchu drogowego (fot. Arch. SP-7)

1.JSZ. Uczniowie z nauką za pan brat. Festiwal nauki w Szkole Podstawowej nr 7. „GK” 2010 nr 135, s. 7.

ARTYKUŁ, który warto przeczytać!

Aneta PASZKIEWICZ, Rozmowa wychowawcza. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2010 nr 7, s. 29-35.

Autorka przedstawia dość obszerny wywód o istocie rozmowy, kryteriach jej podziału i zasadach dobrego dialogu. Rozpoczyna od przypomnienia słów M. Drzewieckiego (2004), który twierdzi, że: *Jedną z największych słabości komunikacji wychowawczej w naszych czasach jest **błędny dobór tematyki, języka i argumentów**. Niestety, coraz częściej wychowawcy proponują wychowankom rozmowy na tematy banalne, mające marginalne znaczenie w procesie wychowania. Często też używają języka, którego wychowankowie nie rozumieją, albo który kojarzy im się ze światem fikcji, oficjalnej propagandy czy dalekiej przeszłości, co utrudnia zrozumienie i przyjęcie najbardziej nawet oczywistych i ważnych prawd dla rozwoju człowieka. Współcześni wychowawcy używają też nietrafionych argumentów, które nie uwzględniają osobistych doświadczeń wychowanka, jego horyzontów intelektualnych czy jego psychicznych mechanizmów obronnych (Drzewiecki 2004).*

Jeśli w praktyce szkolnej, podstawowym sposobem komunikacji pomiędzy dwiema osobami jest rozmowa, która umożliwia **poznanie uczuć, poglądów, problemów ucznia**, to z wielu powodów warto poznać zasady dobrego dialogu oraz je w szkole stosować. Artykuł warto przeczytać! (JPS)

Jakie są kryteria nauczycielskiej kreatywności?

Wielu współczesnych autorów różnych prac przypisuje ludzkiej kreatywności i twórczej postawie rosnące znaczenie społeczne i edukacyjne. Np. R. Florida (za: Praszquier 2005) pisze wręcz o powstawaniu nowej warstwy społecznej, określanej jako "**klasa kreatywna**", do której należą przedstawiciele różnych zawodów, wytwarzający nowe idee czy technologie. Faktycznie kreatywność jest dziś terminem modnym, wręcz pospolitym, ale - czy naprawdę właściwie rozumianym przez nauczycieli? Czy jest tak ważnym, jak się pisze i mówi? Co to jest kreatywność? Jakie są kryteria nauczycielskiej kreatywności?

Warto więc, nie tylko się zastanawiać i pisać: **Jak rozbudzić dyrektorską kreatywność?** (Sawiński 2006), ale także zapytać nauczycieli, w tym siebie samego: **Jak rozbudzić i wspierać nauczycielską kreatywność?** **Zarys poradnika dla nauczycieli z ćwiczeniami** (Sawiński 2010).

Ważka: zdjęcie Dominiki Terczyńskiej z Pałacu Młodzieży w Koszalinie - III nagroda w kategorii klas 4-6 w VII Międzyszkolnym Konkursie Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2009 (fot. Dominika Terczyńska)

Interesujące kryteria kreatywności przedstawił dr Jan Fazlagić (2010) w opracowaniu pt. **Innowacyjne zarządzanie szkołą**, upowszechnionym w tegorocznym „Dyrektorze Szkoły”. Warto poznać całość! Oto te kryteria wraz z tabelą służącą do samooceny nauczycielskiej kreatywności. Zapraszam do samooceny!

- 1. Płynność** (definiuje się ją jako łatwość wytwarzania pomysłów (ich liczbę). Im więcej pomysłów dana osoba wytworzy w danym czasie, tym lepszą ma płynność. Wyróżniamy 3 rodzaje płynności:
 - a/ słowną (np. podawanie jak największej liczby słów zaczynających się na literę „L”),
 - b/ ideacyjną (np. wytworzenie jak największej liczby rozwiązań problemów),
 - c/ skojarzeniową (np. podanie jak największej liczby słów kojarzących się z wyrazem „owca”).
- 2. Giętkość** (definiuje się ją jako gotowość do zmiany kierunku myślenia; operacyjnym wskaźnikiem tej zdolności może być różnorodność pomysłów, czyli liczba kategorii, do jakich można je zaliczyć). W naszym przykładzie osoba o dużej giętkości umysłu poda pomysły z różnych dziedzin, np. szkolenia dla rodziców, dowóz dzieci do szkoły, wprowadzenie elektronicznych książek itd.). Istnieją 2 rodzaje giętkości:
 - a/spontaniczna (polegająca na niewymuszonej zmianie kierunku myślenia),
 - b/adaptacyjna (związana z modyfikacją procesu myślenia pod wpływem konieczności dostosowania się do okoliczności lub warunków zadania).
- 3. Oryginalność** – to zdolność do wytwarzania reakcji nietypowych, niezwykłych, niepowtarzalnych.. Najprostszym kryterium oryginalności jest zbadanie, u ilu osób testowanych pojawiło się dane rozwiązanie.
- 4. Staranność** – ilość pracy włożonej w ekspresję pomysłu, np. liczba słów poświęconych na jego opis lub liczba szczegółów wykorzystywanych w opisie.

Jakie są kryteria nauczycielskiej kreatywności? – cd.

--> **ZADANIE:** Proponuję samodzielnie dokonać samooceny poziomu własnej kreatywności wg ww. kryteriów kreatywności (tab. 1).

Tabela 1

Lp	Cecha kreatywności	Charakterystyka	Samoocena: 1 2 3 4 5 6
1	Płynność	Łatwość wytwarzania pomysłów (ich liczbę). Im więcej pomysłów dana osoba wytworzy w danym czasie, tym lepszą ma płynność.	
2	Giętkość spontaniczna	Gotowość do zmiany kierunku myślenia. Operacyjnym wskaźnikiem tej zdolności może być różnorodność pomysłów, czyli liczba kategorii, do jakich można je zaliczyć). W naszym przykładzie osoba o dużej giętkości umysłu poda pomysły z różnych dziedzin, np. szkolenia dla rodziców, dowóz dzieci do szkoły, wprowadzenie elektronicznych książek itd.). Giętkość spontaniczna polega na niewymuszonej zmianie kierunku myślenia.	
3	Giętkość adaptacyjna	Gotowość do zmiany kierunku myślenia. Operacyjnym wskaźnikiem tej zdolności może być różnorodność pomysłów, czyli liczba kategorii, do jakich można je zaliczyć (...). Giętkość adaptacyjna jest związana z modyfikacją myślenia pod wpływem konieczności dostosowania się do okoliczności lub warunków zadania.	
4	Oryginalność	Zdolność do wytwarzania reakcji nietypowych, niezwykłych, niepowtarzalnych.	
5	Staranność	Ilość pracy włożonej w ekspresję pomysłu, np. liczba słów poświęconych na jego opis lub liczba szczegółów wykorzystywanych w opisie.	

1. FAZLAGIĆ J., *Innowacyjne zarządzanie szkołą* „Dyrektor Szkoły” – Dodatek pn. „Niezbędnik Dyrektora” 2010 nr 1, s. 1-24.
2. PRASZKIER R., *Zmiana społeczna jako wynik innowacyjności jednostki*. [w:] KOSTYNOWICZ J. (red.), *Innowacje a jakość edukacji. Materiały konferencyjne*. Warszawa: Wydaw. CODN 2005, s. 77-96.
3. SAWIŃSKI J. P., *Jak rozbudzić dyrektorską kreatywność?* "Dyrektor Szkoły" 2006 nr 10, s. 26-29.
4. SAWIŃSKI J. P., *Jak rozbudzić i wspierać nauczycielską kreatywność? Zarys poradnika dla nauczycieli z ćwiczeniami*. Koszalin: Wydaw. CEN, 2010.

TAKA JEST MOC TECHNIKI. Wywiad, który warto przeczytać!

Taka jest moc techniki. Z Janem Muehlfeit'em, pełniącym funkcję Chairman Europe firmy Microsoft, rozmawia Magdalena Kaszulanis. „GN” 2010 nr 24, s. 6.

Na pytanie o prognozy, jaki będzie wyglądać „skok technologiczny” w przyszłości? – Jan Muehlfeit odpowiedział dosłownie:

Sadzę, że technologia przyszłości to będzie połączenie wszystkich multimediiów. Nasze otoczenie zdominują „trzy ekrany”: notebooka, urządzenia wielofunkcyjnego, które będziemy nosić w kieszeniach zamiast dzisiejszej komórki, oraz trzeci ekran w domu, służący przede wszystkim do rozrywki. Wszystkie one będą ze sobą połączone (...). Wiele usług przejdzie w tzw. „chmurę” (agn. cloud computing) i wszystkie możliwości teleinformatyki będą świadczone przez Internet. Będzie się płaciło za wykorzystanie usługi tak, jak dziś płaci się rachunki za zużytą energię elektryczną czy wodę. Teraz płacimy za pojedyncze możliwości i usługi. W przyszłości – za ich wykorzystanie (1).

1. KASZULANIS M., *Taka jest moc techniki. Z Janem Muehlfeit'em, pełniącym funkcję Chairman Europe firmy Microsoft, rozmawia Magdalena Kaszulanis. „GN” 2010 nr 24, s. 6.*

KOMU JEST POTRZEBNY „ELEMENTARZ PATRIOTYZMU”?

Patriotyzm to pełna umiłowania postawa wewnętrzna odnosząca się do ojczyzny obdarzającej nas dziedzictwem duchowym i materialnym... W myśl zasady, że patrioci z różnych krajów darzą się szacunkiem, wzajemnie się ubogacając, kształtowanie postaw patriotycznych powinno polegać na przekształcaniu myślenia i działania w taki sposób, aby współczesny Polak, będąc jednocześnie **aktywnym Europejczykiem**, budował pozytywny wizerunek i autorytet swojego kraju wśród innych państw europejskich. Okazuje się jednak, że – mimo iż od daty odzyskania pełnej suwerenności upłynęło kilkanaście lat – przywracanie pamięci i przekazywanie ojczyści wartości, poczynając od własnej rodziny, poprzez „małą ojczyznę” do wspólnoty narodu i państwa nie jest sprawą prostą. Patriotyzm definiowany jako miłość do ojczyzny, do własnego narodu, połączona z gotowością ponoszenia ofiar dla nich może być wykorzystany w każdej ideologii jako narzędzie kształtujące świadomość narodu zgodnie z jej założeniami (Froissart 2010).

--> Jak w szkole edukować (wychowywać) w duchu miłości ojczyzny?

Na pytanie, czy w szkole polskiej organizować wychowanie patriotyczne? - jest wręcz pytaniem retorycznym. Twierdząca odpowiedź jest dla wielu oczywista - oczywiście, że trzeba wychowywać w duchu umiłowania ojczyzny. Ale tak naprawdę, jak to zrobić w dzisiejszych czasach, gdy młodzi wykształceni ludzie wędrują tysiącami do pracy w UE. Czy Polska ma być jedynie miejscem kształcenia młodych? Gdzie jest dla nich praca i szansa rozwoju? Dlaczego kolejne rządy nie zajmują się skutecznie tym problemem? Gdzie są strategie rozwoju Polski i jej edukacji? (Sawiński, Urbanek 2007).

W świetle powyższego wywodu mniej zaskakujące wydają się odpowiedzi młodych respondentów na pytanie o miejsce patriotyzmu w procesie kształcenia współczesnej młodzieży. Ks. biskup kielecki Kazimierz Ryczan w referacie wygłoszonym w Częstochowie w 2002 r - powołując się na badania naukowe – stwierdza m.in.: **W sumie 86,0% badanych jest zdania, że patriotyzm nie jest dziś aktualny** (Froissart 2010).

Osobom, które z niechęcią myślą o ewoluowaniu zasad, na podstawie których powinno się w określać zachowania pod kątem patriotyzmu, autor artykułu przytacza następujące słowa Ojca św. Jana Pawła II skierowane we wstępie do „Katechizmu Kościoła Katolickiego” - „Do Czcigodnych Braci Kardynałów, Patriarchów, Arcybiskupów, Biskupów, diakonów i wszystkich członków Ludu Bożego”: „Jakże nie dziękować Bogu z całego serca za to, że możemy dziś ofiarować całemu Kościołowi dzieło noszące tytuł >> Katechizm Kościoła Katolickiego << i będące tekstem wzorcowym dla katechezy odnowionej u żywych źródeł wiary! ” ... „, Katechizm Kościoła Katolickiego jest owocem bardzo szerokiej współpracy: został przygotowany w ciągu sześciu lat wyłożonej pracy, prowadzonej z wielkim zapałem i w duchu uważnego wsłuchiwanie się w różne opinie.” ... „,

Nowy Katechizm zawiera zatem rzeczy nowe i stare (por. Mt. 13, 62), ponieważ wiara pozostaje zawsze ta sama, a zarazem jest źródłem wciąż nowego światła.”

Wydaje się, pamiętając oczywiście o właściwych proporcjach, że tak ważne pojęcie, jak „patriotyzm” również wymaga nowego naświetlania, prowadzącego do „tekstu wzorcowego”, poprzez dodanie „rzeczy nowych”. Do creda naszego patriotyzmu przekazywanego z pokolenia na pokolenie „Katechizmu polskiego dziecka” Władysława Bełzy, napisanego w 1900 r. - **Kto ty jesteś? Polak mały** uczącego szacunku do Ojczyzny, historii i tradycji, współcześni poeci powinni wreszcie zacząć dopisywać kolejne zwrotki, uwzględniające dzisiejsze realia i dzięki temu działające na wyobraźnię społeczeństwa, a szczególnie pobudzające do refleksji młode pokolenie.

KOMU JEST POTRZEBNY „ELEMENTARZ PATRIOTYZMU”? – cd.

Jeśli uznane przez społeczeństwo katolickie autorytety, świadome nadziei z jaką zwraca się Ojciec św. do polskiej młodzieży w słowach: „Bądźcie apostołami nowej ewangelizacji i znakiem nadziei w dzisiejszym świecie”, nie zespółą swoich wysiłków nad opracowaniem profesjonalnej chrześcijańskiej koncepcji patriotyzmu, kolejne ankiety będą prawdopodobnie w dalszym ciągu pokazywały, że dzisiejszy patriotyzm – w oczach większości młodych ludzi – **nie jest wartością, lecz niewiele znaczącym anachronizmem** lub wręcz zwykłym sloganem, a przepojone niezrozumiałym patosem uroczystości rocznicowe nie będą spełniały swojej roli.

Jako jedną z dróg wspomagającą oddziaływania wychowawcze w dziedzinie patriotyzmu, proponuję opracowanie i wydanie w postaci książkowej **Elementarza patriotyzmu**, który adresowany byłby przede wszystkim do ludzi poszukujących wskazówek, podpowiedzi w sferze egzystencjalnej, w konkretnych sytuacjach życiowych.

Na treść wspomnianego dzieła złożyłyby się szczere, możliwie wyraziste i wyczerpujące odpowiedzi powszechnie znanych i szanowanych - postępujących i wypowiadających się w życiu publicznym w duchu uniwersalnym, który nie będzie w sprzeczności z wartościami chrześcijańskimi - osób reprezentujących różne sfery aktywności społecznej, na zamieszczone poniżej przykładowe pytania. O liczbie i treści pytań ostatecznie zdecydowałiby specjaliści.

Odpowiedzi zawierałyby – w zależności od prezentowanej profesji - istotne przykłady z dziejów dawnej i nowej historii, z własnego życia, znanej literatury oraz ewentualne własne pomysły służące wyrazistości przekazywanych rozważań. **A oto przykłady pytań:**

1. Jakimi kryteriami powinien kierować się człowiek oceniający pod kątem patriotyzmu zarówno wielkie wydarzenia, jak i te, z którymi spotyka się w życiu codziennym?
2. W jaki sposób, Pana (Pani) zdaniem, można zdefiniować następujące pojęcia: patriotyzm, nacjonalizm, internacjonalizm, szowinizm, kosmopolityzm, indoktrynacja oraz inne pojęcia ważne w tej problematyce?
3. Czy rodzice i nauczyciele mają prawo oczekiwać większej aktywności ze strony elit intelektualnych w kwestii włączania się w wychowanie młodzieży w duchu patriotycznym?
4. Jak współcześnie należy rozumieć patriotyzm?

Dzieło to, podobnie jak inne oczekiwane powszechnie prace zbiorowe różnych autorów, ukazałoby różnorodność spojrzeń na problematykę współczesnego patriotyzmu mieszczącą się w sferze wartości chrześcijańskich. Ta skomasowana wiedza - na którą będzie się można w różnych sytuacjach powoływać - wprowadziłaby pewną dyscyplinę przy doborze ogólnych kryteriów niezbędnych dla ustalania, jakie postępowanie można uznać za patriotyczne, a które nie podlega pozytywnej kwalifikacji. Pozwoliłaby również na prowadzenie merytorycznych dyskusji poświęconych ocenie zachowań od strony patriotyzmu, zdarzeń bieżących, jak i tych, które miały miejsce w przeszłości.

1. FROISSART F., *O współczesnym patriotyzmie, który wymaga profesjonalizmu. Rozmowa z dr. Ferdynandem Froissartem – wieloletnim nauczycielem, b. wicekuratorem gdańskiej oświaty*. „Nauczycielska Edukacja” 2010 nr 3/56, s. 3-6.

2. *Encyklopedia powszechna*. Warszawa: PWN 1975.

3. MIŁOSZ Cz., *Czerwona msza, czyli uśmiech Stalina*. Warszawa: Wydawnictwo Alfa 1998.

4. SAWIŃSKI J. P., URBANEK B., *Jak uczyć patriotyzmu w szkole XXI wieku Materiały pomocnicze dla nauczycieli – część II*. Koszalin: Wydaw. CEN 2007.

dr Ferdynand Froissart - wieloletni nauczyciel, b. wicekurator gdańskiej oświaty

EKOLOGICZNY PROJEKT EDUKACYJNY --> dla Klubów Młodego Ekologa”

W trosce o naturalne środowisko Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty zaprasza szkoły do uczestnictwa w projekcie pod nazwą MŁODY EKOLOG – wspieranie zrównoważonego rozwoju poprzez realizację programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Projekt skierowany jest do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, w których funkcjonują Kluby Młodego Ekologa. celem projektu jest kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży szkolnej, a także propagowanie idei ochrony środowiska naturalnego. Szczegółowe informacje o projekcie - konkursie są na stronie: www.parseta.org.pl oraz pod telefonem nr: 94-311-72-47 i 94-716-63-39.

Przyrodnicze barwy i odcienie zachodniopomorskich jezior (fot. M. Wardecki)

Realizatorem ww. projektu jest Związek miast i Gmin Dorzecza Parsęty. Organizator zapewnia m.in.:

- 1/ bezpłatny 4 dniowy pobyt dla 33 osób (30 uczniów + 3 opiekunów) w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Lipiu (gmina Rąbino – www.lipie.org.pl);
- 2/ w trakcie pobytu zapewnia kadrę szkoleniową;
- 3/ bilety wstępu do Ogrodów Tematycznych Hortulus w Dobrzycy wraz z przewodnikiem;
- 4/ bezpłatny zestaw do monitoringu zanieczyszczeń dla każdej z uczestniczących szkół;
- 5/ dopłatę w wysokości 50% do kosztów transportu uczniów i opiekunów do Ośrodka;
- 6/ dla najwyższej ocenionych Klubów Młodego Ekologa przewidziane są atrakcyjne nagrody, m.in. stacja meteo, wyposażenie szkolnego laboratorium, notebook z oprogramowaniem, wizualizer (Red.).

IX edycja „Konkursu na Najlepszego Ekołowcę – Inwazja”

W roku szkolnym 2010/2011 odbędzie się IX edycja „Konkursu na Najlepszego Ekołowcę – Inwazja”, organizowanego przez koszalińskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej. Celem konkursu jest budowanie świadomości ekologicznej dzieci, zachęcenie ich do szanowania i troski o naturalne środowisko. Poprzez konkurs i zabawę dzieci uczą się, jak i dlaczego należy segregować odpady, co zrobić, aby ich było mniej? (1).

W roku szkolnym 2009/2010 do konkursu zgłosiło się do 18 szkół podstawowych z Koszalina i terenu gmin województwa oraz 16 przedszkoli. Było to ponad 6 tys. uczniów szkół podstawowych oraz przedszkolaków, którzy brali udział w zbiórce zużytych plastikowych nakrętek od butelek i zużytych baterii. W czasie trwania konkursu zebrano 7664 kg nakrętek od butelek oraz 1658 kg zużytych baterii.

W kategorii **zużyta nakrętka** – zwyciężyły szkoły (placówki): 1 miejsce – Filialna Szkoła Podstawowa w Naclawiu, 2 miejsce – SP w Kurowie, 3 miejsce – Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Koszalinie.

W kategorii **zużyta bateria** – zwyciężyły szkoły (placówki):

- 1 miejsce – Filialna SP w Naclawiu,
- 2 miejsce – SP w Lejkowie,
- 3 miejsce – SP nr 17 w Koszalinie.

Nagrody również otrzymały najlepsze klasy w danej szkole za zbiórkę zużytych plastikowych nakrętek. Przedszkola otrzymały upominki za udział w zbiórce surowców. Wręczone zostały także dwie dodatkowe nagrody. Nagrodę od Starosty Koszalińskiego otrzymała Społeczna SP w Grabnie, a nagrodę specjalną za zaangażowanie się w zbiórkę surowców odebrała SP nr 17 w Koszalinie – gratulujemy! (Red.).

1.Red., *Ósmy Ekołowca*. Koszaliński Samorządowy Serwis Informacyjny” 2010 nr 37, s. 5.

Środowisko pełne zbędnych przedmiotów (fot. Iwona Łabędzka)

Praca kół przyrodniczych w Szkole Podstawowej w Kaliszu Pomorskim

Koła Przyrodnicze „WILGA” i „Koło Młodych Ekologów”

Działalność kół opiera się głównie na edukacji ekologicznej i leśnej. Oprócz zadań teoretycznych prowadzonych w szkole z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu audiowizualnego i techniki komputerowej, członkowie kół odbywają edukację poprzez prace w terenie. Od trzech lat wykonujemy prace porządkowe pod kasztanowcami w parku i przy stadionie. Staramy się w ten sposób zwalczać i unieszkodliwiać larwy szrotówki, które mogą spowodować, że te piękne drzewa - kasztanowce, kojarzące się z latem i wakacjami, mogą wkrótce zniknąć z naszego krajobrazu.

Podczas zajęć terenowych, które odbywają się w soboty obcujemy z przyrodą, obserwujemy ją, podglądamy, podsłuchujemy, wyciągamy wnioski i przez to stajemy się mądrzejsi, no i stajemy się świadomymi odbiorcami cudów przyrody. Jesteśmy wrażliwi na los zwierząt, tych dzikich i tych porzuconych przez ludzi. Dwukrotnie organizowaliśmy akcję pomocową skierowaną na Przytulisko dla bezdomnych zwierząt w Choszczynie. Ratowaliśmy bezdomnego psa uwolnionego z wnyków w lesie przed bezdomnością i znaleźliśmy mu dom oraz super opiekuna w Szczecinie. Noris – tak został nazwany ten pies przez swojego opiekuna, mieszka w przytulnym domu u człowieka, który ma dla niego wielkie serce. Dokarmiamy zimą dzikie zwierzęta, nawet, jeśli trzeba wynieść z piwnicy opiekunek kół jakieś ziemniaki czy marchew. Nosimy też kasztany i żołędzie dla dzików. Zbieramy je jesienią i oddajemy do nadleśnictwa, a potem z zaprzyjaźnionym leśniczym Panem Romanem wywozimy do lasu. Na terenie szkoły i w lesie podczas zimy dokarmiamy ptaki.

Prowadzimy edukację szerszych kręgów naszej szkolnej i miejscowej społeczności. Wykonujemy gazetki i plakaty o charakterze ostrzegawczym i informującym. Organizujemy „Dzień Ziemi”, Sprzątanie Świata, Tydzień Zwierząt, Święto Drzewa.

Uczestniczymy w programach ekologicznych „Zbieramy zużyte baterie”, „Chronimy środowisko - zbieramy puszki ALU”, współpracujemy z klubem GAJA. Wspieraliśmy akcję Puszcza Białowieska i otrzymaliśmy podziękowanie ze Światowej Fundacji Ochrony Przyrody za włączenie się uczniów naszej szkoły w akcję ochrony puszczy. Uczestniczymy w konkursach wiedzy przyrodniczej, w konkursach plastycznych, w „Festiwalu piosenki przyrodniczej” i w rajdach pieszych. Jesteśmy wszechstronni, spostrzegawczy, pracowici i otwarci. To pomaga nam w odnoszeniu sukcesów w różnych dziedzinach. W naszym gronie jest wesoło, ciekawie, zabawnie i zaskakująco - bo nie wszystko jesteśmy w stanie przewidzieć, a przyroda potrafi płać zaskakujące i nieprzewidywalne figle, tak jak nie zawsze przewidywalne są wyniki prowadzonych przez nas doświadczeń - a robimy ich bardzo dużo.

Nasze motto to: „**Pracuj, Poznawaj, Przewiduj, Szanuj!**”

Marta Kędzierska – nauczycielka przyrody w SP w Kaliszu Pomorskim

WYCIECZKA DO MUZEUM WODY W KOSZALINIE

Pod hasłem „Woda – cudowna ciecz” – zorganizowałam cykl zajęć przeprowadzonych w klasach V w związku ze Świętem Wody, które obchodzone jest od kilku lat 22 marca.

Co to jest: „Służy do mycia, służy do picia, bez niej na Ziemi nie byłoby życia” – ta prosta zagadka, której rozwiązaniem jest woda, uzmysławia nam, jak ważną rolę pełni ta ciecz. Znajduje się w każdym organizmie, wypełnia komórki, bierze udział w procesach życiowych i umożliwia prawidłowe funkcjonowanie żywych organizmów. Woda jest więc niezbędna do życia zarówno nam, jak i zwierzętom, grzybom oraz roślinom.

Przeprowadziłam zajęcia, których celem było uzmysłowienie uczniom ogromnego znaczenia wody oraz wskazanie źródeł zanieczyszczeń i sposobów ochrony tej życiodajnej cieczy.

Cykl zajęć o wodzie obejmował:

- a) przeprowadzenie zajęć nt. rodzajów wód i właściwości wody,
- b) przeprowadzenie zajęć doświadczalnych z wodą,
- c) przeprowadzenie konkursu plastycznego dotyczącego wody,
- d) przygotowanie gazetki ściennej nt. zanieczyszczeń i sposobów ochrony wody,
- e) przygotowanie i rozprowadzenie wśród uczniów ulotek nt. oszczędzania wody,
- f) wycieczkę na zajęcia edukacyjne do Muzeum Wody, znajdującym się na terenie MWiK - Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Koszalinie.

Uczniowie klasy V eksperymentują z wodą (fot. M. Placek)

WYCIECZKA DO MUZEUM WODY W KOSZALINIE – cd.

Zajęciami objęłam uczniów klas piątych, ponieważ w programie z przyrody dla klasy V znajdują się treści dotyczące zagadnienia „Woda jako środowisko życia”. **Wycieczka na zajęcia edukacyjne do Muzeum Wody**, znajdującym się na terenie Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Koszalinie, była przeprowadzona szeregiem zajęć lekcyjnych nt rodzajów wód i właściwości wody.

Podziwianie dziwnych okazów w Muzeum Wody w Koszalinie (fot. M. Placek)

W wycieczce do Muzeum Wody wzięli udział uczniowie klasy V a i V c wraz z wychowawcami. To jedyne tego typu muzeum w Polsce znajduje się na chronionym terenie koszalińskiego ujęcia wody. Oglądaliśmy tam dawne wodomierze, instalacje wodociągowe, pompy oraz fragment starej, drewnianej rury, którą kiedyś doprowadzano wodę. Dzieci dowiedziały się, jak za pomocą pomp woda jest dostarczana do naszych mieszkań. Z zainteresowaniem oglądały ogromne zawory i rury znajdujące się na zewnątrz muzeum. Jednak największą atrakcją była wieża przedstawiająca 1 metr sześcienny ustawiona z 66 butelek.

Małgorzata Placek – SP w Sianowie

Moja filozofia nauczania przyrody

W zawodzie nauczyciela pracuję 20 lat. Zaczynałam jako młody nauczyciel w przedszkolu pracując z dziećmi 3-letnimi i 5-letnimi. Praca z małymi dziećmi była dla mnie ogromnym przeżyciem. Zajęcia prowadziłam z wielkim zaangażowaniem i pasją, bo takie doświadczenie wyniosłam z SN-u. W ówczesnych czasach w wiejskim przedszkolu było bardzo mało pomocy dydaktycznych, więc prawie do każdego zajęcia przygotowywałam szereg pomocy. Kiedy przygotowanie do zajęć wymagało naturalnych okazów np. przyrodniczych, przynosiłam je wcześniej gromadząc, ale gdy rzecz była nieosiągalna, starałam się sama rysować lub gromadziłam ilustracje z różnych dostępnych źródeł. Ten okres 2-letniej pracy z małymi dziećmi pozostał w mojej pamięci do dzisiaj.

Sytuacja przedszkoli zaczęła się zmieniać, likwidowano placówki, moja sytuacja też uległa zmianie, trafiłam do szkoły podstawowej. Pracowałam w świetlicy szkolnej, następnie w bibliotece, w końcu jako nauczyciel matematyki, aż do dzisiaj. Pracując w świetlicy szkolnej, w bibliotece czy nauczając matematyki, zawsze starałam się aby dzieci obcowały z przyrodą.

Na zajęciach świetlicowych wychodziliśmy do lasu (las był w zasięgu ręki), zbieraliśmy liście, kasztany, grzyby. Dzieci uczyły się rozpoznawać i nazywać wszystko, co przyrodnicze, z zbieranych okazów wykonywały samodzielnie bardzo ciekawe dzieła. Praca w bibliotece szkolnej była spokojna i wyciszająca, zatem pozwoliła mi na dalsze zainteresowania przyrodą. Przy współpracy z nauczycielką biologii, zaangażowałam się w organizowanie również konkursów o tematyce przyrodniczej i ekologicznej. Nawiązałam kontakt z księgarnią „Fundacja Centrum Edukacji Ekologicznej Wsi” w Krośnie, przez co biblioteka wzbogaciła swoje zbiory o wiele książek przyrodniczych i ekologicznych, których w naszej szkole brakowało. Tym samym w bibliotece do katalogu rzeczowego włączyłam nowy poddział „574. Ekologia”. Zaczęłam również gromadzić czasopisma przyrodnicze np. „Aura”, „Zielona Arka”, „Poznaj swój kraj”, „Eko i My”, „Obserwator Przyrody”, do których dzieci sięgają po dziś dzień. Dla mnie te materiały są źródłem wiedzy, którą bardzo często wykorzystywałam w konkursach i wystawach.

Rusałka na kwiatkach (fot. [www:interia.pl](http://www.interia.pl))

Kolejny etap mojej pracy to nauczanie matematyki. Po raz pierwszy otrzymałam klasę czwartą i jako wychowawca, mimo, iż nie uczyłam przyrody, starałam się, aby „moje dzieci” miały jak najwięcej możliwości poznawania świata przyrody. Z czasem napisałam własny program z edukacji prozdrowotnej i ekologicznej pt. „Jak zdrowo żyć w środowisku naturalnym?”, który realizowałam na 2 godzinach lekcyjnych w miesiącu w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy klasowego oraz wtedy kiedy była taka możliwość, np. Akcja Sprzątanie Świata, Święto Drzewa, Dzień Wiosny, Dzień Ziemi.

Moja filozofia nauczania przyrody – cd.

Treści zawarte w moim programie dotyczyły zdrowego stylu życia i harmonijnego rozwoju oraz uświadomienia zagrożeń środowiska przyrodniczego. W związku z powyższym nawiązałam kontakt z Nadleśnictwem Świdwin i Klubem Gaja, wysyłając z naszych przedsięwzięć sprawozdania. W ramach swojego programu prowadziłam: lekcje oparte na filmach przyrodniczych, sadzenie lasu, sprzątanie wyznaczonego terenu leśnego, inscenizacje i wystawki z okazji Dnia Ziemi, wycieczki m.in. do oczyszczalni ścieków, na wieżę obserwacyjną w Krzeku. Może to nie były wielkie osiągnięcia, ale uważam, że nawet te nasze małe działania (czasem okazjonalne w oczach innych), pozwoliły dzieciom stać się dobrymi obserwatorami i poczuć się przyjaciółmi przyrody.

Dorastające pokolenie młodzieży powinno żyć w zgodzie z naturalnymi prawami przyrody, a więc musi rozumieć i respektować te prawa. Młodzież bardzo często nie zdaje sobie sprawy z tego, że zdrowie można stracić, dlatego już do najmłodszych lat trzeba nauczyć ich, jak o nie dbać i jak zadbać o otaczające nas środowisko naturalne, w którym przyszło nam żyć. Mam nadzieję, że moi uczniowie, którzy obecnie są w klasie III gimnazjum, przez ten 6-letni okres nauki, wynieśli wiele doświadczeń i przeżyć, które kiedyś zaowocują w ich życiu właściwymi postawami.

Jak widać, człowiek przede wszystkim walczy o utrzymanie pracy, a więc stara się często przekwalifikować zgodnie z potrzebami szkoły, nie zawsze czekając na dofinansowanie. Inni z kolei chcą wypełnić jeden z wymogów, potrzebnych do uzyskania awansu zawodowego, w końcu znajdują się nauczyciele, którzy pragną poszerzyć swój warsztat pracy, swoje kwalifikacje i umiejętności zgodnie z przesłaniem, że **człowiek powinien dążyć do doskonałości** (choć nie zawsze to pomaga w życiu), a więc rozwijać się w możliwie każdym kierunku. Wówczas jest szansa, że dodatkowy przedmiot będzie nauczany z pełnym oddaniem i zaangażowaniem.

Pozwolę sobie przytoczyć kilka myśli Alberta Einsteina, które uważam za bardzo trafne i mądre: „**Wyobraźnia jest ważniejsza od wiedzy. Ważne jest by nigdy nie przestać pytać. Ciekawość nie istnieje bez przyczyny. Nigdy nie trać świętej ciekawości. Kto nie potrafi pytać nie potrafi żyć. Wystarczy więc, jeśli spróbujemy zrozumieć choć trochę tej tajemnicy każdego dnia.**”

Iwona Pacocha – uczestniczka kursy kwalifikacyjnego Przyroda

ZADANIE, KTÓRE WARTO PODJĄĆ!

Co to jest ludzka doskonałość? Jak wychowywać, aby uczeń pragnął dążyć do doskonałości?

- ➔ Zadanie logogryf – krzyżówka do samodzielnego wypełnienia. Proszę poszukać 11 wyrazów 5-literowych, wpisać je go poniższej figury i ustalić polecenia wg przykładu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
R										
A										
D	O	S	K	O	N	A	Ł	O	Ś	Ć
O										
M										

Polecenia:

1/ Miasto w środkowej Polsce

2/

3/

4/

5/

6/

7/

8/ 9/ 10/ 11/

SCENARIUSZ PRZEDSIĘWZIĘCIA „KLUB MAŁEGO AKTORA”

Zabawy teatralne to ważny element pracy pedagogicznej i tak naprawdę to żadne odkrycie, ale próby stworzenia „Klubu małego aktora” w grupie 5-latków to już, wyzwanie. Pomysł na tego rodzaju przedsięwzięcie wyszedł po części od samych dzieci. Dużą barierą szczególnie chłopców, którzy rozpoczęli edukację przedszkolną były braki w komunikacji werbalnej. Z czasem dzieci nabyły umiejętności komunikacyjne, ale wymowa w dalszym ciągu była mało wyraźna. Oprócz tego właściwie cała grupa to dzieci nieśmiałe, wrażliwe i lękliwe w kontaktach z większą publicznością. Zaprosiłam do realizacji tego przedsięwzięcia pracującą ze mną w grupie koleżankę; Katarzynę Sierugę i rodziców, którzy wspierali nas i dzieci poprzez tworzenie strojów do przedstawień, dekoracji czy kukiełek. I tak oto powstał Klub małego aktora, którego celem było doskonalenie wyrazistej mowy, rozwijanie pamięci, płynności ruchów czy poczucie własnej wartości i co ważne wyrabianie odwagi i śmiałości, której tak bardzo brakowało naszym dzieciom. Oprócz wiedzy przekazywanej w tak atrakcyjny sposób, grane przedstawienia uczyły dzieci różnych postaw i korzystnie wpływały na ich rozwój emocjonalny. Dużym atutem tego przedsięwzięcia była naturalna potrzeba wyrażania się w różnych formach ekspresji: w mowie, ruchu, geście, śpiewie.

Pierwszym naszym przedstawieniem było połączenie teatru sylwetowego z inscenizacją wierszy i piosenek pod wspólnym tytułem; „**Warzywna bajka**”. Po licznych próbach, a właściwie miłej zabawie z sylwetami i piosenkami postanowiliśmy zaprosić dzieci z innych grup wiekowych. Przez dwa dni (17.11.2009 r. – 18.11.2009 r.) odwiedzały nas wszystkie dzieci z grupy; I, II, III, IV, V, VI a w trzecim dniu także rodzice. Nasza sala stała się prawdziwym teatrem. Ważna była, więc dekoracja sali w kolorowe stragany z tektury, sylwety i opaski warzyw i stroje dla każdego dziecka. „Pani Jesień” powitała i zaprosiła do teatrzyku sylwetowego „NA STRAGANIE” wg J. Brzechwy a wszystkie inne warzywa bawiły się na „Urodzinach marchewki”. Każde z dzieci miało swoją rolę, znało tekst, potrafiło zagrać i poczuć się jak prawdziwy aktor.

Przedstawienie bardzo się podobało stąd pomysł na kolejne i była to inscenizacja świąteczna p.t.; „Choinka”. Celem nadrzędnym było wyrobienie w dzieciach umiejętności radzenia sobie z treścią, zaangażowanie w prezentację przygotowanego przedstawienia i zaprezentowanie dzieciom i rodzicom własnych umiejętności recytatorskich i wokalnych. Prezentacja przedstawienia przed grupami przedszkolnymi i rodzicami odbyły się w drugiej połowie stycznia. Dzieci – aktorzy, pod postaciami pani Zimy, Zwierząt leśnych, Bałwana, Śnieżynki i Kolędników wprowadzili widzów w magiczny czas świąt Bożego Narodzenia.

SCENARIUSZ PRZEDSIĘWZIĘCIA „KLUB MAŁEGO AKTORA” – cd.

Zachęczone tak dobrymi efektami postanowiliśmy podjąć się trudnemu wyzwaniu, jakim są niewątpliwie kukiełki. Stąd prośba do rodziców o wykonanie kukiełek z łyżek drewnianych dla swojego dziecka. Wybrana przez nas tematyka była ambitna, ponieważ miała nauczyć dziecko posługiwania się zwrotami grzecznościowymi w różnych sytuacjach, radzić sobie z treścią i co ważne umiejętnie operować kukiełką. Dwa miesiące manipulowania kukiełkami, które mówią, poruszają się tak, aby widzowie byli zorientowani, kto wygłasza swoją rolę. Używający lalce swego głosu i ożywiając ją ruchem swoich rąk, dzieci uczyły się dykcji, głośnego i wyraźnego mówienia. Sala podobnie jak przy wcześniejszych przedstawieniach zamieniła się w salę teatralną gdzie sceną był parawan w formie murów obronnych. I tak przedstawienie kukiełkowe pod tytułem; „Dobre maniery” zostało wystawione na koniec kwietnia przed dziećmi z innych grup wiekowych i oczywiście przed rodzicami.

SCENARIUSZ PRZEDSIĘWZIĘCIA „KLUB MAŁEGO AKTORA” – cd.

Swoje talenty teatralne dzieci miały okazję również zaprezentować podczas udział w innych uroczystościach przedszkolnych p.n.; rapowanie piosenki p.t.; „Nasz rap”, wspólnie ułożonej na zajęciach, czy prezentując różne piosenki na cztery pory roku.

Zabawy w teatr przyniosły także inne efekty gdyż wpłynęły na **stworzenie więzi między dziećmi** budując wzajemne zaufanie, zrozumienie i sympatie. Bycie aktorem sprawiło, że dzieci zaczynają wierzyć w siebie, zwłaszcza, gdy inni patrzą z podziwem i uznaniem, lub biją brawo. Każde dziecko pragnie być zauważone i docenione – pragnie sukcesu i uznania.

Grażyna Kozłowska - Przedszkole Miejskie nr 10 w Kołobrzegu

ARTYKUŁ, KTÓRY WARTO PRZECZYTAĆ!

Piotr SKURA, Wybór jest, ale na papierze. „Głos Nauczycielski” 2010 nr 25, s. 1-4.

W szkołach musi być etyka! Stwierdził w ww. artykule autor. Polscy uczniowie nie mają zapewnionego wyboru między zajęciami religii i etyki. To dyskryminacja! Uznał Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu.

W świetle tego wyroku możliwe są 2 rozwiązania: albo zapewnienie etyki wszystkim zainteresowanym nią uczniom, albo państwo wycofa ocenę z religii ze świadectwa.

Zdaniem dr Adama Bodnara, prawnika z UW i sekretarza Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, trzeba tylko stworzyć atmosferę zdrowego wyboru dla rodziców i uczniów, atmosferę, w której dla wszystkich będzie jasne, że chodząc na etykę, nie jest się kimś gorszym. Czy w naszych szkołach są uczniowie, którzy czują się gorsi, dyskryminowani?

Kreska w rubryce „religia/etyka” na świadectwach w polskich szkołach łamie podstawowe prawa obywatelskie – orzekł 15 czerwca 2010 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu. W Polsce brakuje rzeczywistego wyboru między lekcjami religii i etyki w szkołach – orzekł ETPC uznając, że nasz kraj złamał Europejską Konwencję Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (1). Co więc będzie z tą etyką w polskich szkołach? Artykuł warto przeczytać! (JPS)

1. SKURA P., *Wybór jest, ale na papierze*. „Głos Nauczycielski” 2010 nr 25, s. 1-4.

Jakie są najpopularniejsze nazwiska w Polsce?

Niedawno w „Nauczycielskiej Edukacji” dr Ewa Miśkiewicz-Żebrowska (2009) prezentowała interesujący artykuł pt. *Rodowód znaku własnościowego*, w którym opisała historię powstawania i rodowód własnościowego znaku. Ciekawą historię ma także nadawanie ludzkich nazwisk. Dlaczego nasze nazwiska są ważne?

20.000 najpopularniejszych nazwisk w Polsce pod względem liczby osób o danym nazwisku żyjących w Polsce na początku lat 90. XX wieku i zarejestrowanych w bazie PESEL. Dane pochodzą z Serwisu heraldycznego ODWP (2).

1. Nowak – 220.217
2. Kowalski – 131.94
3. Wiśniewski – 104.418
4. Dąbrowski – 92.945
5. Lewandowski – 89.366
6. Wójcik – 88.932
7. Kamiński – 87.935
8. Kowalczyk – 87.690
9. Zieliński – 85.988
10. Szymański – 84.527
11. Woźniak – 81.390.

1. MIŚKIEWICZ-ŻEBROWSKA E., *Rodowód znaku własnościowego*. „Nauczycielska Edukacja” 2009 nr 2/48, s.13-15.

2. www: Serwis heraldyczny ODWP.

Poznanie świata za pomocą zmysłów - percepcja wzrokowa

Wzrok to zmysł, dzięki któremu organizm dziecka wzbogaca wiedzę o otaczającym świecie. Angażowanie wzroku obejmuje rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej. Dzięki oczom identyfikujemy rzeczy, osoby i nasze otoczenie z różnych punktów widzenia i odległości. Rozróżniamy kolory, kształty, wielkości. Spostrzegamy przestrzeń, czas, ruch, prędkość, kolor, światło, kształt i fakturę przedmiotów. Widzenia trzeba się nauczyć. Dzieci potrzebują więc środowiska, które dostarcza im wielu różnorodnych bodźców, pobudza ich zmysły, otwiera oczy, pobudza ciekawość, co w efekcie daje im możliwość głębszego spojrzenia, wykształca zdolności poznawcze i umiejętność oceny. Poprzez zabawy i ćwiczenia dzieci uczą się patrzeć uważniej, łatwiej dostrzegać różnice między przedmiotami, rozumieć ich znaczenie. A także wnikliwiej obserwować ludzi i stawać się wrażliwsi w kontaktach z nimi.

Piękno ludzkiego oka (fot. www.intreria.pl)

Zmysł wzroku rozwija się poprzez ćwiczenia: doskonalące spostrzegawczość wzrokową, uczące kierunkowości spostrzegania, doskonalące pamięć wzrokową oraz ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowej.

Ćwiczenia rozwijające zmysł wzroku:

- wyszukiwanie: zabawek, przedmiotów wskazanych przez nauczyciela, takich samych przedmiotów lub figur
- układanie: takich samych wzorów, ciągów rytmicznych, wznoszenie budowli wg wzoru, dopasowywanie figury do wzoru
- porównywanie: takich samych przedmiotów różniących się jedną cechą
- zgadywanki: który obrazek, przedmiot został schowany?
- porządkowanie i grupowanie: par obrazków, przedmiotów i figur
- składanie: pociętych obrazków, figur, liter
- liczenie przedmiotów, rzeczy
- rysowanie, malowanie: kresek poziomych, ukośnych, pionowych, łamanych, fali, zygzaków.

Której zabawki brak?

Przed dziećmi ustawione zabawki, dzieci zapamiętują, na sygnał zamykają oczy, nauczyciel chowa jedną z zabawek, a dzieci zgadują którą.

Wyszukiwanie różnic na dwóch takich samych obrazkach – szczegóły

Składanie pociętych obrazków w całość.

Co się zmieniło? – np. ustawienie w kole, zabawki.

Wodzenie wzrokiem wzdłuż szlaczków w układzie poziomym, pionowym i ukośnym.

Ułóż taki sam wzór – z patyczków, klocków, liści, kamieni...

Poznanie świata za pomocą zmysłów - percepcja wzrokowa – cd.

Przedstawienie przeciwieństw

Podczas tego ćwiczenia dzieci poznają przeciwne cechy lub działania. W tym celu tworzą pary. Jedno dziecko wymyśla jakąś czynność lub cechę, np. „śmiać się” i przedstawia to za pomocą pantomimy. Partner uważnie obserwuje i próbuje rozpoznać, co to jest. Gdy uzna, że już wie, tworzy przeciwieństwo, np. „płakać”. Kontrast prezentuje także w formie pantomimy.

Kości zostały rzucone

Wszystkie dzieci siedzą wokół stołu. Jedno z nich silnie potrząsa kubkiem z kostkami, po czym stawia go na stole dnem do góry i ostrożnie odwraca tak, że widoczne są wszystkie trzy kostki. Gdy tylko zostanie wyrzucona szóstka, dzieci muszą błyskawicznie zareagować i wstać z krzeseł. Dziecko, które wstanie ostatnie, rozpoczyna nową rundę.

Uzupełnianie obrazka.

Dzieci otrzymują kartki z kalendarza, na których widnieją krajobrazy. Zadanie polega na tym, aby ołówkami uzupełnić obrazy. Dzieci zastanawiają się nad szczegółami, które będą pasowały do obrazka (ludzie, kwiaty, ptaki, motyle... itp.). podczas rysowania, każdy musi uważać, żeby nie zniszczyć obrazu, a jedynie go uzupełnić. Następnie dzieci dobierają się w pary. Jedna osoba z uwagą ogląda dzieło swojego partnera. Gdy obraz zostanie zakryty, wylicza dodane elementy. Dla sprawdzenia „malarz” jeszcze raz pokazuje swoją pracę. Czy wszystkie szczegóły zostały znalezione i nazwane? Co trzeba sprostować lub uzupełnić?

Tajemniczy obraz

Materiały: biały papier, płynny klej, piasek.

Dzieci dobierają się w pary i siadają przy stole. Jedno dziecko maluje płynnym klejem jakiś kształt. Partner obserwuje mało widoczne ślady kleju na papierze, próbuje je rozpoznać i nazwać. By sprawdzić poprawność odpowiedzi, „malarz” sypie trochę piasku na pokryty klejem papier tak, że figury stają się widoczne.

Ślady na piasku

Materiał: piasek, różne materiały naturalne (np. kamień, gałąź, szyszka, kasztan).

Dzieci w parach bawią się ze sobą. Podczas, gdy jedno ma zamknięte oczy, drugie wygładza piasek, wybiera jakiś materiał naturalny i robi jego odcisk w piasku. Później odkłada materiał i prosi partnera, by otworzył oczy i domyślił się, od jakiego przedmiotu pochodzi odcisk.

Nawiązywanie kontaktu wzrokowego

Materiał: samochód do zabawy.

Dzieci siedzą w kręgu. Jedno z nich dostaje samochód. Reszta grupy uważnie obserwuje dziecko, ponieważ wybiera ono kogoś i porozumiewawczo do niego mruga. Gdy wybrana osoba odbierze sygnał, dziecko mocno popycha samochód w jej stronę. W ten sposób auto robi rundkę. Dzieci, które wzięły udział w zabawie, składają ręce z tyłu za plecami, na znak, że już nie można na nie zerkać.

Poznanie świata za pomocą zmysłów - percepcja wzrokowa – cd.

Masz ten kolor?

Na początku wszyscy uczestnicy uważnie przyglądają się kolorom swoich ubrań. Następnie jedno dziecko staje w środku kręgu i głośno wymawia dowolny kolor. Pozostali muszą spróbować znaleźć go na swoich ubraniach. Ci, którym się to udało, błyskawicznie wstają z krzeseł. Liczy się nawet malutka kolorowa plamka!

Łaps! Materiał: kartoniki do gry w memory.

Gracze kładą odwrócone kartoniki do gry w memory na stole. Jedna osoba zaczyna, odkrywając dwa kartoniki. Nie zakrywa ich jednak z powrotem, lecz zostawia widoczne. Gracze kolejno odkrywają po dwie karteczki tak długo, aż znajdą dwa takie same obrazki. Wówczas wszyscy muszą błyskawicznie zareagować i zawołać: „łaps!”. Gracz, który był najszybszy, otrzymuje obydwie kartoniki. Wygrywa ten, kto zbierze najwięcej karteczek.

Kolory się odnajdują

Materiał: karteczki w różnych kolorach, magnetofon, muzyka taneczna.

Dzieci tworzą tak samo liczne grupy. Każda grupa otrzymuje inny kolor, a każde dziecko karteczkę w kolorze swojej grupy. Gdy rozlegnie się muzyka, wszyscy zaczynają się swobodnie poruszać. Za każdym razem, gdy spotyka się dwoje dzieci, wymieniają się one karteczkami tak, że w danym momencie nikt nie wie, do jakiego koloru grupy należy. W pewnym momencie muzyka milknie, a dzieci zatrzymują się. Każdy patrzy na swoją karteczkę i podnosi ją dobrze widoczną do góry. Gdy tylko dzieci zobaczą kolory karteczek, błyskawicznie biegną do graczy z tym samym kolorem i tworzą koło. Zwycięża ta grupa, która jako pierwsza siedzi w milczeniu na podłodze.

Dyktowana układanka. Materiał: figury geometryczne w różnych kolorach i różnej wielkości, plansze z gotowymi wzorami przeznaczone do odwzorowania. Dziecko ma ułożyć wzór nie widząc planszy pod dyktando innego dziecka. Po ułożeniu wzoru sprawdzamy poprawność porównując z planszą.

Popatrz uważnie. Materiał: peleryna.

Jeden z uczestników ma za zadanie uważnie obserwować wszystkie pozostałe dzieci, które spacerują po pomieszczeniu.

Na dany znak grupa zatrzymuje się, a obserwator na krótko opuszcza salę. Jednemu z dzieci nakłada się pelerynę tak, że wystaje mu tylko głowa. Obserwator zostaje poproszony do środka, a jego zadanie polega teraz na tym, aby możliwie dokładnie opisać części ubrania, które kryją się pod peleryną.

Komisarz „Sokole Oko”. Materiał: biżuteria.

W środku kręgu znajduje się biżuteria. Jedno z dzieci odgrywa rolę komisarza „Sokole Oko” i uważnie przygląda się rzeczom. Następnie opuszcza salę i czeka za drzwiami. Teraz któreś dziecko z grupy zostaje wybrane do roli złodzieja. „Złodziej” zabiera jedną ze zgromadzonych rzeczy i zakłada ją na siebie. Siada na swoje miejsce, a pozostali głośno wołają pomocy. Na to komisarz „Sokole Oko” szybko wchodzi do sali i próbuje odnaleźć brakujący złodziejski łup.

Zaproponowane ćwiczenia przygotowują dzieci do operacji spostrzegania niezbędnej w nauce czytania i pisania. Na początku ważne jest nauczanie dziecka koncentrowania wzroku. W dalszym etapie rozwoju percepcji wzrokowej chodzi o rozwijanie: kierunkowości spostrzegania, pamięci wzrokowej, analizy i syntezy wzrokowej. Zachęcam nauczycieli do częstego i systematycznego prowadzenia zabaw rozwijających zmysły.

Barbara Sałacka - doradca metodyczny wychowania przedszkolnego

Bałtycki Teatr Dramatyczny w Koszalinie zaczyna nowy sezon

Bałtycki Teatr Dramatyczny w Koszalinie (Fot. btd.koszalin.pl)

W sobotę, 18 września (godz. 19:00), premierą sztuki "Prywatna klinika" Bałtycki Teatr Dramatyczny rozpocznie nowy sezon artystyczny. Sztukę reżyseruje Jerzy Bończak. Dyrekcja zaprasza.

Zdzisław Derebecki, dyrektor BTD, w rozmowie z redakcją „Głosu Koszalińskiego” ujawnił swoje plany na rok 2010/2011. Powiedział m.in., że chciałby, aby koszalinianie zobaczyli koszaliński zespół aktorski na scenie z Jerzym Bończakiem w znakomitej farsie, który zaczyna kolejny od 1954 r. sezon artystyczny. Na początek mocne uderzenie – rasowa angielska farsa, pełna zwrotów akcji i naszpikowana gagami. "Prywatną klinikę" Chapman-Freeman reżyseruje Jerzy Bończak, którego też zobaczymy na scenie obok Żanetty Gruszczyńskiej-Ogonowskiej, Aleksandry Padzikowskiej, Katarzyny Ulickiej-Pydy, Małgorzaty Wiercioch, Artura Czerwińskiego i Wojciecha Rogowskiego. Harriet – główna bohaterka, przedstawi ze sceny swoją receptę na finansowy sukces – dwóch kochanków zamiast jednego. Z jej ust dowiemy się też czegoś o naturze płci brzydkiej: "To, że mężczyzna od czasu do czasu korzysta z taksówki, nie oznacza, że musi pozbyć się swojego samochodu". To wszystko sprawia, że zabawa, jak zapowiadają realizatorzy, z pewnością będzie murowana, a po wyjściu z teatru nabierzemy dystansu do życia (1).

BTD w Koszalinie planuje w tym sezonie zrealizować siedem lub osiem premier. Zależy to od tego, czy tak, jak w poprzednim sezonie, otrzyma wsparcie finansowe marszałka województwa. Na pewno widzowie zobaczą przedstawienie "Dzieła wszystkie Szekspira" i sztukę zatytułowaną "Odłot w czasie", którą reżyseruje Piotr Krótki. Będzie to historia tysiąclecia z przymrużeniem oka. Jest też dobra wiadomość dla miłośników przedstawień muzycznych. W tym roku Cezary Domagała wyreżyseruje "Romeo i Julię" wg Szekspira. W grudniu najmłodszy widzowie zobaczą nową bajkę... (Red.).

1.Asia: Bałtycki Teatr Dramatyczny w Koszalinie: Premiera na nowy sezon – www.gk24

ROZWIĄZANIE LOGOGRYFU

--> Rozwiązanie logogryfu - krzyżówki z tematu o doskonałości (s. 24) – propozycja do wypełnienia

Przykładowe polecenia:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
R	S	M	W	W	M	K	P	B	M	Z
A	Ł	O	Y	D	A	L	I	I	A	A
D	O	S	K	O	N	A	Ł	O	S	C
O	W	T	A	W	N	S	K	L	C	M
M	A	Y	Z	A	A	A	A	A	I	A

- 1/ Miasto w środkowej Polsce
- 2/ Nie myśli, nie czyni
- 3/ Budowle łączące brzegi rzek
- 4/ Zestawienie, lista lektur
- 5/ Żona bez męża
- 6/ Pożywienie z nieba

7/ Szkolny oddział 8/ Zabawka w kształcie kuli 9/ Biologia w uczniowskiej gwarze 10/ Kremy, smarowidła 11/ Wada wzroku